

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/141/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1313201370
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1313201370.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu JUDr. Branislav Král a JUDr. Ivana Jahnová, v spore žalobkyne: maloletá Q. K. Li T., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. hrdinov č. XXX/XX, N. Z., zastúpená rodičmi ako zákonnými zástupcami Z. K. a D. G. D. T., právne zastúpená A.. Laurou Bíróovou, advokátkou, so sídlom Klincová 37/B, Bratislava, proti žalovaným: 1. PRVÁ SLOVENSKO-ČESKÁ, s.r.o., so sídlom Škultétyho č. 16, Bratislava, IČO: 36 728 845, 2. Juraj Kardelis, nar. 19.10.1950, bytom Sklené č. 29, o náhradu škody vo výške 2.565,20 eur, o odvolaní žalovanej v 1. rade proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č.k. 11C/17/2013-263 zo dňa 26.02.2019, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava III č.k. 11C/17/2013-263 zo dňa 26.02.2019 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovaným **1/ a 2/** v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom č.k. 11C/17/2013-263 zo dňa 26.02.2019 uložil žalovaným v 1. rade a v 2. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 2.515,20 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému v 1.rade uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 50 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaným v 1.rade a v 2.rade povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v plnej výške.

2. Žalobou sa maloletá žalobkyňa zastúpená svojimi zákonnými zástupcami domáhala, aby súd zaviazal žalovaných (v čase podania žaloby bol žalovaný v 2. rade označený ako A. E. - L.) spoločne a nerozdielne zaplatiť jej sumu 2.565,20 eur, z titulu bolestného a náhrady škody. V žalobe tvrdila, že počas letných prázdnin, ktoré trávila na Slovensku, sa chcela naučiť jazdiť na koni. O možnostiach výuky jazdy na koni sa jej matka informovala prostredníctvom internetu, našla kontakt na subjekt, ktorý poskytoval takéto služby. Kurzy výuky jazdy na koni matka nezakúpila cez zľavový portál, ale telefonicky sa informovala o možnosti výuky jazdy na koni pre dieťa, a tak sa dňa 31.07.2012 dostavili do areálu žalovaného v 1.rade, označenej ako U. na K. ulici č. XXX v C.. V areáli ich už čakali, prítomný bol aj žalovaný v 2.rade, ktorý sa predstavil ako tréner. Žalobkyňa absolvovala súkromnú jazdu a matka následne zakúpila pre ňu kurz výuky jazdy na koni za 50 eur. Obdržala príjmový pokladničný doklad, vystavený žalovaným v 1.rade aj zľavnený kupón vystavený žalovaným v 1.rade na výuku jazdy na koni v rozsahu 10 hodín. Po úhrade dohodnutej ceny absolvovala prvú hodinu tréningu jazdenia, ktorá prebehla bez problémov. Druhá hodina sa uskutočnila dňa 05.08.2012 o 11,00 hod., tréner pán E. - žalovaný v 2. rade sa žalobkyni venoval približne do 11,45 hod. Výluka prebiehala tak, že žalobkyňa sedela v sedle na koni, žrebca menom Dali a tréner koňa vodil do kruhu v ohrade. Okrem tohto koňa

tam bola aj druhá, neosedlaná a nepriviazaná kobyľa. Priebežne 15 minút pred koncom hodiny tréner odobral koňovi vŕdzku, aby si žalobkyňa zvykla sedieť na koni aj bez toho, aby koňa viedol tréner. Kobyľa, ktorá bola v ohrade sa rozbehla ku koňovi, na ktorom sedela žalobkyňa, oba kone sa rozbehli, v dôsledku čoho ona spadla a došlo k tomu, že ju kôň kopol, respektíve na ňu stúpil. Matka žalobkyne bola v šoku a požiadala pána E., aby ich vzal do nemocnice, odviezol na pohotovosť. Čo aj urobil, následne odišiel a o stave žalobkyne sa viac neinformoval. Jej stav bol vážny, nemocnica zabezpečila prevoz do nemocnice na Kramároch, bolo zistené, že má pohmoždenú pravú stranu pľúc, pľúca prepichnuté zlomeným rebrom a vnútorne krváca. Na jednotke intenzívnej starostlivosti strávila 4 dni a potom bola hospitalizovaná do 21.08.2012 na detskej chirurgii. Od 21.08.2012 do 24.08.2012 bola hospitalizovaná na špecializovanej klinike vo Viedni a následne prepustená do domácej liečby s tým, že musí chodiť na pravidelné kontroly. Po ukončení liečenia jej bolo vystavené bodové hodnotenie za bolesť pri úraze v lekárskom posudku detského lekára MUDr. Michala Šeba zo dňa 29.10.2012. Podľa tohto bodového ohodnotenia vyzvala právna zástupkyňa žalobkyne žalovaných na úhradu bolestného a vrátenie hodnoty zakúpeného kupónu, spolu vo výške 2.565,20 eur. Podľa žalobkyne žalovaní porušili svojim konaním ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka, preto zodpovedajú za škodu, ktorú spôsobili porušením právnej povinnosti. Žalovaní prevádzkovali živnosť, výuka jazdy na koni, ktorá je živnosťou viazanou a to bez živnostenského oprávnenia. Ďalej porušili bezpečnostné predpisy, nakoľko v priestore, kde prebiehala výuka, boli prítomné aj iné kone a tiež nevenovali potrebnú pozornosť a starostlivosť pri výučbe. Podľa žalobkyne žalovaní zodpovedajú za spôsobenú škodu aj podľa ustanovenia § 420a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa si uplatňuje nárok na náhradu škody na zdraví podľa § 444 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa pri škode na zdraví jednorázovo odškodňujú bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Náhradu škody vo výške 50 eur za zakúpenie zálohového kupónu si uplatňuje z dôvodu, že cenu služby riadne uhradila a služba jej poskytnutá nebola, z dôvodu na strane žalovaných, čím došlo ku zníženiu jej majetku. Pri uplatnení tohto nároku na náhradu vecnej škody vychádzala z ustanovenia § 443 Občianskeho zákonníka. Nárok na náhradu škody uplatňuje voči oboj žalovaným v súlade s ustanovením § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak škodu spôsobí viac škodcov zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne. Žalovaní sa k žalobe písomne nevyjadřili.

3. Súd prvej inštancie rozhodnutím č.k. 11C/17/2013-111 zo dňa 14.06.2014 žalobe v celom rozsahu vyhovel a zaviazal žalovaných ku zaplateniu žalovanej sumy. Rozhodnutím č.k. 2Co/908/2014-143 zo dňa 22.09.2017 odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie odôvodnil tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné v časti solidárnej zodpovednosti oboch žalovaných, pričom záver súd prvej inštancie odvodil od sporných tvrdení strán sporu, nezabezpečil si vyjadrenie žalovaného v 2. rade a rozhodol v neprítomnosti žalovaných. Odvolací súd vyslovil názor, že tvrdenia žalobkyne bolo potrebné v rámci dokazovania konfrontovať s vyjadreniami žalovaných. Žalovaný v 2. rade v roku 2015 ukončil podnikateľskú činnosť vo všetkých predmetoch podnikania a žalobkyňa spresnila jeho označenie ako fyzická osoba JV.

4. Súd prvej inštancie spor právne posúdil podľa § 420 ods. 1, § 420a ods. 1, § 444 a § 438 Občianskeho zákonníka a § 3 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

5. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že v spore nebolo sporné, že maloletá žalobkyňa dňa 05.08.2012 pri výučbe jazdy na koni, ktorú viedol A. E., spadla z koňa, pričom utrpela úraz, pre ktorý bola hospitalizovaná. Z potvrdenia MUDr. Michala Šeba zo dňa 29.10.2012 súd prvej inštancie zistil, že bodové hodnotenie za bolesť pri tomto úraze zo dňa 05.08.2012, roztrhnutie pľúc, poúrazový zavretý pneumotorax, predstavuje spolu 160 bodov.

6. Žalovaný namietal svoju pasívnu legitímáciu v tomto spore, preto súd prvej inštancie v prvom rade hľadal odpoveď na túto otázku. Zo zmluvy o nájme priestorov na uskladnenie a výbeh koní zo dňa 01.07.2012 súd prvej inštancie zistil, že žalovaný v 1.rade uzavrel zmluvu s fyzickou osobou, Jurajom E., za účelom ustajnenia a chovu koní, predmetom zmluvy bolo ustajnenie koňa menom Coco Andrea, hnedka s hviezdou. Z druhej, žalovaným v 1.rade predloženej zmluvy o nájme priestorov na uskladnenie a výbeh koní tiež zo dňa 01.07.2012, súd prvej inštancie zistil, že táto zmluva sa týkala

koňa menom Miss, ryska s hviezdou. Predmetom oboch zmlúv bolo prenechanie priestoru do nájmu na ustajnenie koňa, s čím boli spojené aj práva užívať vonkajšie výbehy, sociálne zariadenia. Podľa zmlúv majiteľ koňa zodpovedá za všetky prípadné škody na majetku a zdraví osôb. Matka maloletej žalobkyne vypovedala, že kontakt na výučbu jazdy na koni našla na internete, následne telefonovala a kontaktovala priamo pána E. a dohodli sa na stretnutí v U.. Nekupovala žiaden kupón cez zľavový portál, stretla sa s pánom E., oboznámila ho so zručnosťami svojej dcéry a jej vekom a následne p. E. povedal, že môžu výučbu realizovať za cenu, ktorá je uvedená na kupóne, to znamená za 50 eur, za 10 hodín. Túto čiastku na mieste uhradila, o čom dostala doklad aj s pečiatkou, nezisťovala aké majú žalovaní vzájomné vzťahy. V deň, keď zaplatila, mali skúšobnú jazdu a dohodli sa na ďalšom termíne a to 05.08.2012. V tento deň dcéra mala prilbu, oblečenie, v ohrade kde výluka prebiehala bol okrem koňa, na ktorom mala trénovať dcéra aj ďalší kôň, ktorý nebol osedlaný, ani uviazaný, nebol pod dozorom. V závere hodiny, keď p. E. nechal dcéru sedieť na koni bez vedenia, otočil sa chrbtom ku koňovi, kôň sa rozbehol a dcéra spadla z koňa. Bola úplne bledá, obe boli v šoku, nebola schopná šoférovať a preto ich do nemocnice odviezol p. E. a následne odišiel. Dcére robili vyšetrenia, neskôr bola prevezená do nemocnice na Kramároch, kde bola hospitalizovaná. Konateľka spoločnosti žalovaného v 1.rade uviedla, že o tom čo sa stalo sa dozvedela až z výzvy, ktorú jej zaslala právna zástupkyňa žalobkyne. Tvrdila, že bola v postavení prenajímateľa, jazdeckú školu začala prevádzkovať až potom, čo to rozbehol pán E.. V lete roku 2012 bola v postavení prenajímateľky a investorky, keď sa tento incident stal, bola na dovolenke. So žalovaným v 2.rade mali podnikateľské vzťahy, bola uzatvorená zmluva o prenájme, podľa ktorej prenajímateľ nezodpovedá za škody na koňoch, majetku alebo zdraví osôb zdržujúcí sa v priestoroch ČuH. Ďalej potvrdila, že telefónne číslo, ktoré je uvedené na kupóne je telefónne číslo spoločnosti žalovaného v 1.rade. Potvrdila aj skutočnosť, že číslo účtu uvedené na doklade tiež patrí spoločnosti žalovaného v 1.rade. Potvrdila, že spoločnosť oprávnenie na jazdeckú školu v rozhodnom čase nemala. Neskôr v priebehu sporu žalovaný v 1.rade tvrdil, že úraz sa stal na koni menom Dali. Žalovaný v 2. rade potvrdil, že ponúkal služby výučby jazdy na koni cez zľavové kupóny. Uviedol, že mali svojho koňa, na ktorom sa výučba realizovala a bola to kobyľa menom Miss. Uviedol, že číslo účtu žalovaného v 1. rade uviedol omylom a nevedel súdu objasniť akým spôsobom omyl odstránil. Uviedol, že príjmový doklad nevystavoval, ani peniaze nebral. Potvrdil, že po úraze nemal svoje auto k dispozícii a preto zranenú maloletú odviezol do nemocnice autom jej matky. Nevedel ako sa tam to dievča objavilo, výučba podľa neho nebola dojednávaná s ním, nemal na to ani oprávnenie. Potom uvádzal, že možno bol sprostredkovateľom, že podal doklad, ale tú činnosť nevykonával smerom ku sebe, záverom pripustil, že mu to potom skompenzovala pani C., keď tam dal jej účet.

7. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vzal do úvahy predovšetkým preukázanú skutočnosť, že dňa 31.07.2012 bol vypísaný príjmový pokladničný doklad žalovaného v 1.rade, ktorý preukazuje prijatie sumy 50 eur z dôvodu úhrady kupónu pre výučbu jazdy na koni, zľavnený, v hodnote 50 eur. V spore bolo preukázané, že na kupóne je uvedené telefónne číslo, ktoré patrí žalovanému v 1.rade a na jeho druhej strane je uvedené číslo účtu žalovaného v 1.rade, tieto skutočnosti potvrdila aj štatutárna zástupkyňa žalovaného v 1.rade. Súd prvej inštancie preto nemal pochybnosti, že sumu 50 eur prijala prostredníctvom žalovaného v 2.rade žalovaný v 1.rade. Vykonaným dokazovaním, výpoveďou matky žalobkyne, aj svedka KQ. bolo preukázané, že maloletá žalobkyňa spadla z koňa, nie z kobyly a práve pádom z koňa si spôsobila zranenie. Je teda vylúčené, že sa jednalo o jedného z dvoch koní, ktoré pripustil, že mal u žalovaného v 1.rade ustajnené pán E., pretože to boli obe kobyly. Navyše výpoveďou svedka bolo jednoznačne preukázané, že oba kone, na ktorých prebiehala výučba patrili spoločnosti žalovaného v 1. rade. Vystaveným príjmovým pokladničným dokladom, aj vystaveným kupónom, mal súd prvej inštancie za preukázané, že za deklarované služby žalobkyňa zaplatila práve žalovanému v 1.rade. V konaní nebolo sporné, že samotnú hodinu výučby jazdy na koni viedol žalovaný v 2.rade. V spore bolo preukázané, že žalobkyňa, respektíve jej zákonný zástupca, komunikoval so žalovaným v 2.rade, potvrdenie o zaplatení za výučbu jazdy na koni jej vystavila žalovaný v 1.rade a úraz sa jej stal na koni, ktorý patril žalovanému v 1.rade. Výpoveďou svedka bolo preukázané, že práve on priniesol predmetný príjmový doklad. Hoci argumentoval, že nevedel aký, je dôvodná argumentácia žalobkyne, že v zmysle ustanovenia § 16 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého podnikateľ zaväzuje aj konanie inej osoby v jeho prevádzkarni, ak nemohla tretia osoba vedieť, že konajúca osoba na to nie je oprávnená, z pohľadu žalobkyne je irelevantné, či vedel, alebo nevedel aké potvrdenie priniesol. V spore bolo preukázané, že žalovaný v 2.rade prijal finančnú čiastku za výučbu jazdy na koni v mene žalovaného v 1. rade a to v jej prevádzkarni, pričom žalobkyňa nemohla vedieť nič o ich vzájomných vzťahoch. Žalovaný v 2. rade jej bol predstavený ako tréner, prijatie peňazí potvrdila

spoločnosť žalovaného v 1.rade. Súd prvej inštancie preto uzavrel, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že obaja žalovaní zodpovedajú za spôsobenú škodu. Súd prvej inštancie ich zodpovednosť posúdil v zmysle ustanovenia § 420a Občianskeho zákonníka a § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tomto prípade nebol dôvod na odklon od princípov solidárnej zodpovednosti, v spore bolo preukázané, že konaním oboch žalovaných bola spôsobená škoda, za škodu obaja zodpovedajú objektívne, preto súd prvej inštancie zaviazal oboch žalovaných na náhradu škody spoločne a nerozdielne. Čo sa týka jej výšky, žalobkyňa preukázala bodové ohodnotenie bolesti, výpočet náhrady je v súlade so zákonom (2 % zo 786 eur predstavujú čiastku 15,72 eur) a preto súd prvej inštancie zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť jej žalovanú čiastku 2.515,20 eur (160 x 15,72 eur). Návrh na zaplatenie 50 eur, z dôvodu, že žalobkyňa zaplatila za výučbu jazdy na koni a z dôvodu úrazu sa jej nezúčastnila, súd prvej inštancie posúdil v zmysle ustanovenia § 451 Občianskeho zákonníka ako bezdôvodné obohatenie, nakoľko ide o majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Plnenie prijal podľa vystaveného dokladu žalovaný v 1.rade, žalovaný v 2.rade to potvrdil. Preto súd prvej inštancie zaviazal na vydanie bezdôvodného obohatenia žalovaného v 1.rade a to vo výške 50 eur. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodoval podľa ustanovenia § 255 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru je úspechu vo veci. Žalobkyňa mala vo veci plný úspech, súd prvej inštancie zaviazal preto žalovaných k náhrade trov konania v plnej výške. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 262 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

8. Proti predmetnému rozsudku v časti výroku I. a III. podal žalovaný v 1. rade odvolanie, uviedol odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP a navrhol, aby odvolací súd žalobu v predmetných napadnutých výrokoch zamietol.

9. V podanom odvolaní namietal, že súd prvej inštancie vychádzal pri právnom posúdení veci z nesprávneho záveru, že k škodnej udalosti došlo v dôsledku prevádzkovej činnosti žalovaného v 1. rade a podľa toho posúdil jej zodpovednosť v danom prípade nesprávne, ako zodpovednosť objektívnu podľa § 420a Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). Podľa jej názoru, ak žalovaní vykonávali činnosť súvisiacu so vznikom škody - výučbu jazdy na koni bez živnostenského alebo iného oprávnenia, nemohlo sa jednať o prevádzkovú činnosť, za akú ju označil súd, a zodpovednosť žalovaných je tým daná nie podľa § 420a OZ, ale výlučne podľa § 420 OZ, v dôsledku čoho žalovaní zodpovedajú za vzniknutú škodu len v prípade zavinenia. Čo sa týka žalovaného v 1. rade, nie je okrem existencie škody daný ani jeden z predpokladov jeho zodpovednosti za spôsobenú škodu podľa § 420 OZ. Nakoľko podľa § 415 OZ, ktorým zakladá zákon všeobecnú povinnosť ukladajúcu každému povinnosť počínať si tak, aby svojím konaním nespôsobil škodu, je možné brať na zodpovednosť na strane žalovaných iba žalovaného v 2. rade, ale taktiež žalobkyňu, resp. jej matku, ako spoluzodpovednú za vznik škodnej udalosti. Žalovaný v 1. rade má za to, že také skutočnosti, ako fakt, že žalovanému v 2. rade prenajala stajne za účelom ustajnenia jeho koní, že prostredníctvom pána E.a, resp. pána E. bola matke žalobkyne predložená potvrdenka o zaplatení 50 eur, na ktorej bolo telefónne číslo a číslo účtu žalovaného v 1. rade, ani vedomosť žalovaného v 1. rade o tom, že žalovaný v 2. rade prevádzkuje v prenajatých priestoroch hospodárskeho dvora výučbu jazdy na koni, nemožno považovať za porušenie povinnosti žalovaného v 1. rade a rozhodne nie je v príčinnej súvislosti so vznikom úrazu, resp. škody na zdraví žalobkyne. Fakt, že žalovaný v 2. rade svojvoľne vzal do výučby jazdy maloletú vo veku 7 rokov, činí zodpovedným výlučne jeho. Nakoľko medzi konaním žalovaného v 1. rade a následkom (či už samotným úrazom alebo konaním žalovaného v 2. rade), nie je žiadna príčinná súvislosť priamo vedúca k vzniku následku, ktorým bolo zranenie žalobkyne, a ani žalovaný v 2. rade nebol zamestnancom žalovaného v 1. rade, konal naprosto autonómne, a ani z iného dôvodu žalovaný v 1. rade nenesie za jeho konanie žiadnu zodpovednosť.

10. K odvolaniu žalovaného v 1. rade sa prostredníctvom právnej zástupkyne vyjadrila žalobkyňa, ktorá navrhla, aby odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil a zaviazal žalovaného v 1. rade na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Žalobkyňa tvrdila, že pri škodách spôsobených prevádzkovou činnosťou nie je dôležité ani to, či bola prevádzková činnosť povolená, alebo nie, stačí preukázať, že určitou prevádzkovou činnosťou bola spôsobená škoda. Neobstojí teda tvrdenie žalovaného v 1. rade uvedené v odvolaní, že prevádzková činnosť vykonávaná bez živnostenského alebo iného oprávnenia nemôže zakladať zodpovednosť podľa § 420a OZ. Matka maloletej žalobkyne na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 27.06.2013 uviedla, že trénera vopred oboznámila s vekom

maloletej žalobkyne a s jej zručnosťami. O veku maloletej matka neklamala, v tomto smere uviedla pravdivé údaje. Akékoľvek popieranie tejto skutočnosti žalovanými je bez právneho významu, v prípade pochybností o veku maloletej mohli žalovaní žiadať o predloženie dokladu o veku maloletej žalobkyne, čo však neurobili a ich súčasné tvrdenia o spoluzodpovednosti matky maloletej sú len pokusmi o zbavenie sa vlastnej zodpovednosti. Tvrdenie žalovaného v 1. rade o absencii príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaného v 1. rade a následkom neobstojí. Žalovaný v 1. rade vykonával prevádzkovú činnosť, o čom svedčia listinné dôkazy založené v súdnom spise. K škodnému následku došlo v príčinnej súvislosti s prevádzkovou činnosťou žalovaného v 1. rade Podľa § 420a OZ ide o osobitný druh objektívnej zodpovednosti, pri ktorej sa nevyžaduje ani protiprávnosť konania a neprihliada sa ani na zavinenie škodcu. Žalobkyňa poukazuje na rozsah odvolania žalovaného v 1. rade, v ktorom nenamieta výrok II. napadnutého rozsudku, čím fakticky uznáva svoju zodpovednosť za prevádzkovú činnosť. V ostatnom sa žalobkyňa pridrižiava všetkých svojich písomných a ústnych podaní. Záverom žalobkyňa z opatrnosti navrhuje, pre prípad, ak by odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, aby o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 257 CSP. Za dôvody hodné osobitného zreteľa považuje žalobkyňa svoj vek, rozsah poškodenia svojho zdravia a v neposlednom rade dôkazy produkované žalovanými, ktoré odôvodňovali označenie oboch žalovaných ako pasívne legitimovaných škodcov, zodpovedajúcich za spôsobenú škodu spoločne a nerozdielne.

11. Odvolací súd preskúmal vec, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania § 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, vec prejednal bez nariadenia pojednávania, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho nariadenie (nebolo potrebné doplniť, resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem; § 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej v 1. rade nemožno priznať úspech. Rozsudok verejne vyhlásil; o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli strany sporu, ich právni zástupcovia, upovedomené zákonným spôsobom (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 CSP). Odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedených zákonných ustanovení a zo skutočností, ktoré vyšli najavo najneskôr do konca lehoty na podanie odvolania. Rozhodujúcim pre posúdenie vecnej a právnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, dôvodnosť odvolania, boli skutočnosti, ktoré vyšli najavo vykonaným dokazovaním súdom prvej inštancie a ktoré nepochybne existovali v čase vyhlásenia rozsudku, v čase podania odvolania.

12. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti je vecne a právne správny, je výsledkom vykonaného dokazovania, a ako taký ho odvolací súd potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP). Odvolateľ v odvolaní neuvádzal podstatné, rozhodujúce, konkrétne, právne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Na tomto mieste odvolací súd zdôrazňuje, že ide o konanie, v ktorom je súd viazaný žalobou, a teda aj odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania.

13. Žalovaný v 1. rade v odvolaní zopakoval skutočnosti, ktoré boli pred súdom prvej inštancie iba tvrdené, ale nepreukázané. V podanom odvolaní namietal, že nemožno sa stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný v 1. rade zodpovedá za škodu podľa § 420a Občianskeho zákonníka.

14. Prevádzkovou činnosťou podľa § 420a Občianskeho zákonníka sa spravidla rozumie „sústavne vykonávaná činnosť, ktorá je organizovaná osobou“, resp. „akákoľvek organizovaná cieľavedomá činnosť“. Najvyšší súd SR v jednom zo svojich rozhodnutí (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 M Cdo 7/2005) vymedzil prevádzkovú činnosť takto: „Prevádzková činnosť ... je taká činnosť súvisiaca s predmetom činnosti (spravidla podnikateľskej, obchodnej), ktorú fyzická alebo právnická osoba prevádzkovo vykonáva. Predmet tejto činnosti je vymedzený v zriaďovacej listine, oprávnení k podnikateľskej činnosti alebo v živnostenskom oprávnení. Pojem prevádzkovej činnosti sa však neprekrýva úplne s pojmom predmetu činnosti danej osoby. Prevádzková činnosť síce súvisí s predmetom činnosti danej osoby, avšak nemusí byť vždy vymedzená v predmete činnosti tejto osoby; znamená to, že prevádzkovou činnosťou je preto akákoľvek činnosť súvisiaca s činnosťou danej osoby. Preto možno dospieť k záveru, že prevádzkovou činnosťou v zmysle tohto ustanovenia bude i taká činnosť fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá nie je vymedzená v jej predmete činnosti, ktorá však je súčasťou jej prevádzky a faktickej činnosti, a to bez ohľadu na to, či je k takejto činnosti treba zvláštne verejnoprávne oprávnenie alebo nie. Tento záver je odôvodnený povahou a účelom tohto ustanovenia, ktoré slúži predovšetkým na ochranu poškodených osôb pred prejavmi prevádzkovej (podnikateľskej, priemyslovej, technologickej atď.) činnosti iných osôb. Tomuto chránenému záujmu

zodpovedá, vzhľadom na prípadné riziká jeho narušenia, potom aj samotná povaha zodpovednosti podľa tohto ustanovenia.“

15. Zodpovednosť upravená v ustanovení § 420a Občianskeho zákonníka má objektívny charakter, teda existuje bez zreteľa na zavinenie. Zbaviť sa jej možno iba v prípade, ak škoda bola spôsobená tzv. neodvratiteľnou udalosťou, ktorá však nemala pôvod v prevádzke alebo vo vlastnom konaní poškodeného. V danom prípade ak škoda spôsobená žalobcovi súvisela s prevádzkovou činnosťou žalovaného, ide o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie. Pretože k vzniku objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou sa nevyžaduje porušenie právnej povinnosti ani zavinenie, nie je podstatné, či žalovaný porušil (neporušil) svoju prevenčnú povinnosť. Ak je teda daná zodpovednosť podľa § 420a Občianskeho zákonníka, je potrebné skúmať použitie ustanovenia § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka (tzv. liberáčne dôvody). Zbavenie sa zodpovednosti prevádzkovateľa (tzv. liberácia) je obmedzená na dva dôvody: neodvratiteľná udalosť a konanie poškodeného. Neodvratiteľnou udalosťou, nemajúcou pôvod v prevádzke je potrebné rozumieť živelnú udalosť (pohromu), ktorej nemohlo byť tým, kto činnosť prevádzkuje, zabránené, ani nemohla byť odvrátená, a to ani pri vynaložení takého úsilia, ktoré by bolo možné vynaložiť. K zbaveniu sa zodpovednosti môže dôjsť za situácie, že konkrétne okolnosti, ktorými bola škoda spôsobená, neboli touto prevádzkou vyvolané, vznikli mimo vlastnej prevádzkovej činnosti a nezávisle na vôli prevádzkovateľa. Ide o také okolnosti, ktoré objektívne nemajú svoj pôvod vo vnútri prevádzky a nesúvisia s organizáciou a riadením prevádzky (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Cdo 1/2010).

16. Škoda môže byť spôsobená nielen osobne zodpovedným subjektom, ale tiež osobou fyzickou alebo právnickou, ale i inou osobou, ktorú prevádzkovateľ použil pre svoju prevádzku. Môže však byť spôsobená iným škodcom, než osobou takto použitou, a to bez ohľadu na psychický vzťah tejto osoby, k príčine vzniku tejto škody, t. j. na jej zavinení. Jedná sa o zodpovednosť objektívnu bez ohľadu na zavinenie kohokoľvek (uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 443/2010).

17. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný v 1. rade zodpovedá za škodu v zmysle § 420a Občianskeho zákonníka, nakoľko v prejednávanej spore bolo preukázané, že na výcvik žalobkyne bol použitý kôň žalovanej v 1. rade, taktiež práve žalovaná v 1. rade vystavila doklad o prevzatí peňažných prostriedkov na výučbu jazdy na koni. Taktiež na kupóne pre výučbu jazdy je uvedené telefónne číslo a číslo účtu žalovaného v 1. rade, aj keď žalovaný v 1. rade namietal, že k vystaveniu, resp. odovzdaniu dokladu a kupónu s údajmi žalovaného v 1. rade došlo nedorozumením, v procese súdneho sporu nepreukázal žiadnym spôsobom opak. Preto podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne vyhodnotil je zodpovednosť v zmysle § 420a OZ na základe vyššie uvedených preukázaných skutočností.

18. Žalovaný v 1. rade síce vo svojom odvolaní namietal, že v rozhodnom období nemal oprávnenie na výkon predmetnej činnosti a preto sa nemohlo jednať o prevádzkovú činnosť v zmysle § 420a OZ. Odvolací súd poukazuje na vyššie uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 M Cdo 7/2005, že „prevádzková činnosť síce súvisí s predmetom činnosti danej osoby, avšak nemusí byť vždy vymedzená v predmete činnosti tejto osoby; znamená to, že prevádzkovou činnosťou je preto akákoľvek činnosť súvisiaca s činnosťou danej osoby. Preto možno dospieť k záveru, že prevádzkovou činnosťou v zmysle tohto ustanovenia bude i taká činnosť fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá nie je vymedzená v jej predmete činnosti, ktorá však je súčasťou jej prevádzky a faktickej činnosti, a to bez ohľadu na to, či je k takejto činnosti treba zvlášťne verejnoprávne oprávnenie alebo nie“. Preto dospel odvolací súd toho názoru, že aj keď žalovaný v 1. rade v rozhodnom období nemal oprávnenie na výkon predmetnej činnosti, v prejednávanej spore bolo nepochybne preukázané, že na výcvik žalobkyne bol použitý kôň žalovaného v 1. rade, taktiež práve žalovaný v 1. rade vystavil doklad o prevzatí peňažných prostriedkov na výučbu jazdy na koni a taktiež na kupóne pre výučbu jazdy je uvedené telefónne číslo a číslo účtu žalovaného v 1. rade, a tým, že žalovaný v 1. rade nepreukázal opak, tieto preukázané skutočnosti založili jeho zodpovednosť v zmysle § 420a Občianskeho zákonníka.

19. Z pohľadu predpokladov vzniku povinnosti nahradiť škodu ide o veľmi prísne ustanovenie. Pre vznik zodpovednostných následkov postačuje, že škoda bola spôsobená prevádzkovou činnosťou niekoho, a to bez ohľadu na to, či prevádzkovou činnosťou prevádzkovateľ činnosti porušil nejakú právom uloženú povinnosť. V tomto prípade ide o osobitný druh objektívnej

zodpovednosti, pri ktorej sa nevyžaduje ani protiprávnosť konania a neprihliada sa ani na zavinenie škodcu; ide teda o zodpovednosť za výsledok. V predmetnom prípade nebol sporný vznik udalosti - pád žalobkyni z koňa pri výcviku, ktoré si vyžiadalo jej hospitalizáciu a následne bolo posudkovým lekárom vystavené bodové hodnotenie za bolesť pri úraze (roztrhnutie pľúc, poúrazový zavretý pneumotorax), ktoré predstavovalo 160 bodov, ktorá založila nárok žalobkyni na náhradu škody na zdraví. Z vyššie uvedených preukázaných skutočností vyplýva, že aj žalovaný v 1. rade zodpovedá za túto škodu v zmysle § 420a Občianskeho zákonníka, preto neobstojí ani námietka žalovaného v 1. rade, že v predmetnom konaní nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi vznikom škody a konaním žalovaného v 1. rade.

20. V konaní nebolo sporné, že samotnú hodinu výučby jazdy na koni viedol žalovaný v 2. rade. Niet pochyb o tom, že predmetom činnosti žalovaného v 2. rade podľa živnostenského oprávnenia v rozhodnom období, okrem iného, bola aj výučba jazdy na koni. Jeho zodpovednosť za škodu vzniknutú žalobkyni je preto potrebné tiež posudzovať podľa ustanovenia § 420a Občianskeho zákonníka, pretože príčinou tejto škody bola výučba jazdy na koni, teda vplyv tejto prevádzkovej činnosti žalovaného v 2. rade na zdravie žalobkyni. Vzhľadom na to, že žalovaný v 2. rade zostal v rámci odvolacieho konania nečinný, odvolací súd nepovažoval za potrebné sa bližšie založením jeho zodpovednosti zaoberať.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil vznik zodpovednosti žalovaných v zmysle § 420a Občianskeho zákonníka a v zmysle § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka týchto zaviazal na náhradu škody žalobkyni spoločne a nerozdielne. Solidárna zodpovednosť viacerých subjektov za spôsobenú ujmu je podľa § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka pravidlom (delená zodpovednosť v zmysle § 438 ods. 2 OZ je výnimkou). Zmyslom solidárnej zodpovednosti viacerých zodpovedných subjektov za spôsobenú ujmu je prehĺbiť ich zodpovednosť a dôsledne zabezpečiť ochranu práv toho, komu bola ujma spôsobená.

22. Žalovaný v 1. rade v odvolaní namietal odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP. Tento odvolací dôvod dopadá na všetky pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod iné odvolacie dôvody, avšak vždy len za predpokladu, že tieto pochybenia mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zvyčajne pôjde o prípady nesprávne realizovanej mandukčnej povinnosti súdu, pochybenia vo vykonanom dokazovaní (napr. vykonanie nezákonne získaného dôkazu, vypočutie svedka bez jeho poučenia o práve odoprieť výpoveď a podobne) alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu. V prejednávanom prípade odvolací súd nezistil žiadne z vyššie uvedených pochybení.

23. Odvolací súd k žalovaného v 1. rade uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP (t. j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) konštatuje, že citovaný odvolací dôvod je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie spor posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán sporu, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálnej vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z procesných ustanovení týkajúcich sa dokazovania. Odvolací súd v prejednávanom prípade dospel k záveru, že uvedený odvolací dôvod nie je naplnený. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení druhého dielu CSP alebo, že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil.

24. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), tento odvolací dôvod je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie aplikuje na zistený skutkový stav nesprávny právny predpis a tiež vtedy, keď sice aplikuje správny právny predpis, avšak tento nesprávne interpretuje. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že uvedený odvolací dôvod nie je naplnený, pretože v posudzovanom prípade, v ktorom konajúci súd prvej inštancie zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery a aplikoval správny právny predpis, pričom právne závery súdu prvej inštancie sú aj v zhode s judikatúrou najvyšších súdnych autorít, rozhodol vo veci vecne správne.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a tieto vyhodnotil v súlade s ust. § 195 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd stotožnil a na ktoré v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP poukazuje. Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil správne právne závery. Tieto zároveň primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s ust. § 220 CSP zdôvodnil.

26. Pretože odvolací súd nezistil žiadne pochybenie, rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutej časti ako správny potvrdil. Nakoľko ani v odvolaní žalovaný v 1. rade neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by iným spôsobom boli spôsobilé vyhodnotiť stav zistený prvoinštančným súdom, odvolanie nepovažoval odvolací súd za dôvodné a preto rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a podľa § 387 ods. 2 CSP sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie.

27. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 CSP a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; strany sporu, predovšetkým odvolateľka, ani nevzniesla žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk, by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

28. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná a preto jej odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, proti žalovaným v 1. a 2. rade. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 262 ods. 2 CSP.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 CSP).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).